

در سال ۲۰۱۲، مصرف انرژی‌های اولیه در جهان به ۱۲/۵ میلیارد تن معادل نفت رسید که نسبت به سال ۲۰۱۱، ۲/۱ درصد افزایش داشت که تداوم نسبی اوضاع اقتصادی موجود جهان را نشان می‌دهد.

در پایان سال ۲۰۱۲، ذخایر اثبات شده نفت خام جهان معادل ۱۶۶۸/۹ میلیارد بشکه بود که نسبت به سال ۲۰۱۱ حدود ۰/۹ درصد افزایش داشت. در این سال ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای عضو اوپک حدود ۱۲۱۱/۹ میلیارد بشکه بود که ۷۲/۶ درصد از ذخایر جهان را تشکیل می‌داد.

در سال ۲۰۱۲، عرضه جهانی نفت با ۲/۶ درصد افزایش به ۸۹/۸ میلیون بشکه در روز و تقاضای جهانی نفت با ۱/۳ درصد افزایش به ۸۸/۹ میلیون بشکه در روز رسید.

در سال ۲۰۱۲، ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان ۱۸۷/۳ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به سال ۲۰۱۱ حدود ۰/۳ درصد کاهش داشت.

در سال ۲۰۱۲، تولید گاز طبیعی در جهان با ۲/۲ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۳۳۶۳/۹ میلیارد متر مکعب و مصرف گاز طبیعی در جهان با ۲/۵ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۳۳۱۴/۴ میلیارد متر مکعب رسید.

در سال ۱۳۹۱، میانگین تولید نفت خام ایران با رعایت سهمیه تولید تعیین شده از سوی اوپک تنظیم شد. در این سال

در سال ۲۰۱۲ و سه ماهه اول سال ۲۰۱۳، قیمت نفت خام در بازارهای جهانی روند نوسانی داشت. در سال مورد بررسی، عوامل مختلفی در شکل‌گیری نوسانات قیمت نفت نقش داشتند. بهبود شرایط اقتصادی آلمان، تداوم تنش‌ها در منطقه خاورمیانه به خصوص سوریه و مصر، ارائه مشوق‌های مالی از سوی بانک مرکزی آمریکا، ارائه محرک‌های جدید اقتصادی از طرف بانک مرکزی ژاپن، بهبود رشد اقتصادی چین، کاهش حجم صادرات نفت خام ایران و کاهش ارزش دلار در برابر یورو از جمله عوامل فزاینده قیمت نفت بودند. از طرف دیگر، تداوم بحران مالی و اقتصادی در اروپا به خصوص در کشورهای یونان و اسپانیا، افزایش تولید نفت خام کشورهای اوپک و غیراوپک، تردیدها در خصوص روند بهبود اقتصاد جهانی و افزایش میزان تولید و ذخیره‌سازی نفت خام در آمریکا از جمله عوامل کاهنده قیمت نفت در سال ۲۰۱۲ بودند.

در سال ۲۰۱۲، اوپک دو اجلاس برگزار کرد. در اجلاس یک‌صد و شصت و یکم اوپک در ۱۴ ژوئیه ۲۰۱۲ در وین، سقف تولید این سازمان بدون تغییر و در سطح ۳۰/۰ میلیون بشکه در روز باقی ماند.

اجلاس یک‌صد و شصت و دوم که در ۱۲ دسامبر ۲۰۱۲ در وین برگزار گردید، سقف تولید نفت خام اوپک را در سطح قبلی (۳۰/۰ میلیون بشکه در روز) تصویب نمود. همچنین، عبدالله سالم البدری دبیرکل لیبیایی اوپک به مدت یک سال دیگر در مسئولیت دبیرکل موقت این سازمان ابقا شد.

آمریکای شمالی با ۱/۸- درصد بود. همچنین، مصرف انرژی‌های اولیه در منطقه خاورمیانه و آمریکای جنوبی و مرکزی به ترتیب ۴/۷ و ۲/۴ درصد رشد و در اروپا و آسیای میانه ۰/۳ درصد کاهش داشت. رشد مصرف انرژی کشورهای عضو اوپک هم نسبت به سال قبل از آن ۴/۸ درصد بود. از کل مصرف انرژی‌های اولیه جهان ۱۱/۷ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای غیر اوپک و ۰/۸ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای عضو اوپک بود. مصرف انرژی‌های اولیه در کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) نیز در سال ۲۰۱۲ به ۵/۵ میلیارد تن معادل نفت رسید که ۰/۹ درصد کاهش نشان می‌دهد. در سال مورد بررسی، بیشترین سهم از مصرف انرژی‌های اولیه در جهان مربوط به نفت (۳۳/۱ درصد) و کمترین مصرف مربوط به انرژی‌های تجدیدپذیر (۱/۹ درصد) بود. همچنین، سهم زغال سنگ از کل مصرف انرژی، افزایش و سهم گاز طبیعی کاهش یافت.

مصرف انرژی‌های اولیه در ایران در سال ۲۰۱۲، ۲۳۴/۲ میلیون تن معادل نفت بود که نسبت به سال ۲۰۱۱، ۳/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. انرژی‌های اولیه مورد مصرف در ایران عمدتاً شامل نفت و گاز طبیعی هستند و سایر انرژی‌ها سهم قابل توجهی را در مصرف انرژی‌های اولیه ندارند.

متوسط صادرات نفت خام ایران با ۱۱/۳ درصد کاهش نسبت به سال قبل به سطح ۱/۸ میلیون بشکه در روز رسید. این در حالی است که صادرات فرآورده‌های نفتی با ۱۷/۷ درصد افزایش به ۱۰۴ هزار بشکه در روز بالغ شد.

در سال ۱۳۹۱، مصرف داخلی گاز طبیعی به ۱۵۲/۰ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به سال قبل ۰/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد.

در سال ۱۳۹۱، تولید و مصرف برق کشور به ترتیب با ۳/۴ و ۳/۷ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۹۰ به ۲۴۸/۲ و ۱۹۵/۲ میلیارد کیلو وات ساعت رسید.

۴-۱- جهان

۴-۱-۱- مصرف انرژی‌های اولیه

در سال ۲۰۱۲، مصرف انرژی‌های اولیه^(۱) در جهان به ۱۲/۵ میلیارد تن معادل نفت رسید که نسبت به سال ۲۰۱۱، ۲/۱ درصد افزایش داشت^(۲) که تداوم نسبی اوضاع اقتصادی موجود جهان را نشان می‌دهد. در بین مناطق مختلف جهان، بیشترین نرخ رشد مصرف انرژی‌های اولیه مربوط به مناطق آفریقا و آسیا- پاسیفیک با ۵/۰ درصد و کمترین نرخ رشد مربوط به

جدول ۴-۱- مصرف انرژی‌های اولیه در سال ۲۰۱۲

(میلیون تن معادل نفت)

نفت	گاز طبیعی	زغال سنگ	انرژی هسته‌ای	برق آبی	انرژی‌های تجدیدپذیر	جمع کل	
۳۷۸۵/۵	۲۵۹۸/۶	۳۷۲۹/۰	۵۶۰/۱	۸۰۶/۸	۲۳۷/۲	۱۱۷۱۷/۲	غیر اوپک
۲۰۷۲/۸	۱۴۳۳/۶	۱۰۵۳/۱	۴۴۴/۵	۳۱۵/۶	۱۶۹/۲	۵۴۸۸/۸	کشورهای عضو OECD
۳۴۵/۰	۳۸۸/۵	۱/۱	۰/۳	۲۴/۳	۰/۲	۷۵۹/۴	اوپک
۸۹/۶	۱۴۰/۵	۰/۹	۰/۳	۲/۹	*	۲۳۴/۲	ایران
۴۱۳۰/۵	۲۹۸۷/۱	۳۷۳۰/۱	۵۶۰/۴	۸۳۱/۱	۲۳۷/۴	۱۲۴۷۶/۶	جهان

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳

۱- شامل نفت، گاز طبیعی، زغال سنگ، انرژی هسته‌ای، برق آبی و تجدیدپذیر می‌باشد.

۲- درصد تغییر از ارقام کامل محاسبه شده است.

۴-۱-۲- ذخایر اثبات شده نفت خام

ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای غیرواپیک نیز معادل ۴۵۷/۰ میلیارد بشکه بود که ۲۷/۴ درصد از ذخایر نفت خام جهان را شامل می‌شد. سهم ایران از ذخایر اثبات شده جهان حدود ۹/۴ درصد بود. شایان ذکر است بیشترین ذخایر نفت جهان (حدود ۸۰۷/۷ میلیارد بشکه) در منطقه خاورمیانه قرار دارد.

در پایان سال ۲۰۱۲، ذخایر اثبات شده نفت خام جهان معادل ۱۶۶۸/۹ میلیارد بشکه بود که نسبت به پایان سال ۲۰۱۱ حدود ۰/۹ درصد افزایش داشت. در پایان این سال ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای عضو اوپک حدود ۱۲۱۱/۹ میلیارد بشکه بود که ۷۲/۶ درصد از ذخایر جهان را تشکیل می‌داد. میزان

جدول ۴-۲- ذخایر اثبات شده نفت خام

(میلیارد بشکه)

سهم (درصد)	درصد تغییر		پایان سال				
	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۰		
غیر اوپک	۲۷/۴	۲۷/۵	۰/۴	۰/۱	۴۵۷/۰	۴۵۵/۱	۴۵۴/۷
کشورهای عضو OECD	۱۴/۳	۱۴/۴	-۰/۱	۱/۵	۲۳۸/۳	۲۳۸/۵	۲۳۵/۰
اوپک	۷۲/۶	۷۲/۵	۱/۱	۲/۷	۱۲۱۱/۹	۱۱۹۹/۰	۱۱۶۷/۳
ایران	۹/۴	۹/۳	۱/۶	۲/۲	۱۵۷/۰	۱۵۴/۶	۱۵۱/۲
جهان	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۹	۲/۰	۱۶۶۸/۹	۱۶۵۴/۱	۱۶۲۲/۱

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳

۴-۱-۳- عرضه و تقاضای نفت

نفت با ۱/۳ درصد افزایش به ۸۸/۹ میلیون بشکه در روز رسید.

در سال ۲۰۱۲، عرضه جهانی نفت با ۲/۶ درصد افزایش به ۸۹/۸ میلیون بشکه در روز و تقاضای جهانی

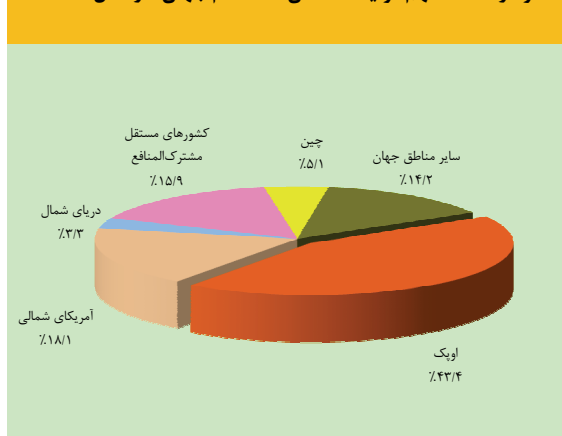
جدول ۴-۳- موازنه عرضه و تقاضای جهانی نفت

(میلیون بشکه در روز)

سه ماهه اول سال	متوسط سال	سال ۲۰۱۲				متوسط سال ۲۰۱۱
		سه ماهه چهارم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه اول	
۲۰۱۳	۲۰۱۲	۹۰/۰	۸۹/۴	۸۹/۹	۸۹/۹	۸۷/۶
عرضه	۸۹/۸	۹۰/۰	۸۹/۴	۸۹/۹	۸۹/۹	۸۷/۶
تقاضا	۸۸/۹	۹۰/۱	۸۹/۳	۸۸/۱	۸۸/۱	۸۸/۱
موازنه	۰/۹	-۰/۱	۰/۱	۱/۸	۱/۸	-۰/۵

ماخذ: بولتن ماهانه اوپک، مه ۲۰۱۳

نمودار ۴-۱- سهم تولیدکنندگان نفت خام جهان در سال ۲۰۱۲

در سال مورد بررسی، میانگین تولید نفت خام جهان با ۲/۳ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۸۶/۱ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک با ۴/۰ درصد افزایش به ۳۷/۴ میلیون بشکه در روز رسید که ۴۳/۴ درصد از تولید نفت خام جهان را تشکیل می‌داد. منطقه خاورمیانه با تولید ۲۸/۳ میلیون بشکه در روز بیشترین میزان تولید نفت خام را در سال ۲۰۱۲ داشت.

جدول ۴-۴- تولید نفت خام جهان (۱)

(میلیون بشکه در روز)

سهام (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۰		
غیر اوپک	۵۶/۶	۵۷/۳	۱/۰	۱/۳	۴۸/۷	۴۸/۳	۴۷/۷
کشورهای عضو OECD	۲۲/۶	۲۲/۱	۴/۸	۰/۰	۱۹/۵	۱۸/۶	۱۸/۶
اوپک	۴۳/۴	۴۲/۷	۴/۰	۳/۲	۳۷/۴	۳۵/۹	۳۴/۸
ایران	۴/۳	۵/۲	-۱۵/۶	۲/۳	۳/۷	۴/۴	۴/۳
جهان	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲/۳	۲/۲	۸۶/۱	۸۴/۲	۸۲/۵

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳
 ۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) نیز می‌باشد.

نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۴۵/۶ میلیون بشکه در روز رسید. با توجه به تولید نفت خام در این گروه از کشورها، ۵۷/۲ درصد از مصرف آنها در سال ۲۰۱۲ از طریق واردات تامین گردید.

در سال ۲۰۱۲، مصرف نفت جهان به ۸۹/۸ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال قبل ۱/۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه با ۱/۱ درصد کاهش

جدول ۴-۵- مصرف نفت جهان (۱)

(میلیون بشکه در روز)

سهام (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۰		
غیر اوپک	۹۱/۴	۹۱/۶	۰/۷	۱/۵	۸۲/۱	۸۱/۴	۸۰/۲
کشورهای عضو OECD	۵۰/۸	۵۱/۹	-۱/۱	-۱/۰	۴۵/۶	۴۶/۱	۴۶/۵
اوپک (۲)	۸/۶	۸/۴	۳/۸	۴/۲	۷/۷	۷/۵	۷/۲
ایران (۳)	۲/۲	۲/۱	۵/۰	۰/۰	۲/۰	۱/۹	۱/۹
جهان	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱/۰	۱/۷	۸۹/۸	۸۸/۹	۸۷/۴

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳
 ۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هوایی و دریایی، سوخت پالایشگاه‌ها و ضایعات نفتی می‌باشد. مصرف سوخت اتانول و بیودیزل را نیز شامل می‌شود.
 ۲- عراق، نیجریه، لیبی و انگولا را شامل نمی‌شود.
 ۳- آمار منتشر شده از سوی BP به میزان قابل ملاحظه‌ای بیشتر از ارقام منتشر شده توسط وزارت نفت است که علت آن می‌تواند برآوردی بودن آمار BP باشد.

در سه ماهه سوم سال ۲۰۱۲، روند قیمت نفت خام

صعودی بود. عوامل مختلفی در افزایش قیمت نفت در این دوره نقش داشتند؛ از جمله این عوامل می‌توان به تداوم تنش‌ها در منطقه خاورمیانه به خصوص سوریه و مصر، کاهش سطح موجودی نفت خام و فرآورده‌ها در آمریکا، کاهش حجم صادرات نفت خام ایران، ارائه مشوق‌های مالی از سوی بانک مرکزی آمریکا، بهبود رشد اقتصادی چین و وقوع طوفان در خلیج مکزیک اشاره کرد.

۴-۱-۴- روند قیمت نفت

در سه ماهه دوم سال ۲۰۱۲، قیمت نفت روندی نزولی داشت. از جمله دلایل کاهش قیمت نفت در این دوره می‌توان به مواردی همچون تداوم بحران مالی و اقتصادی در منطقه یورو به ویژه یونان و اسپانیا، افزایش میزان تولید و ذخیره‌سازی نفت خام در آمریکا و افزایش تولید نفت خام کشورهای اوپک و غیر اوپک اشاره نمود.

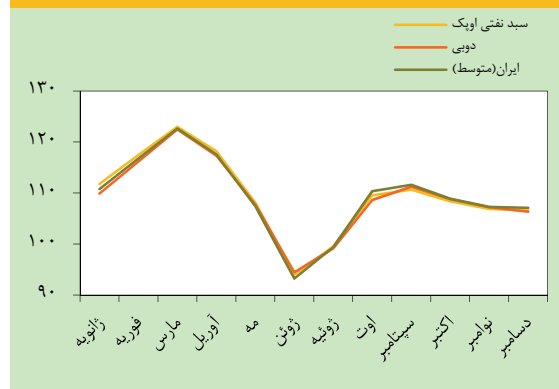
گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۱

در سه ماهه اول سال ۲۰۱۳، قیمت نفت خام با نوسان همراه بود. عواملی از جمله تداوم تنش در منطقه خاورمیانه، ارائه محرک‌های جدید اقتصادی از طرف بانک مرکزی ژاپن، کاهش سطح ذخیره‌سازی نفت خام آمریکا، بهبود شرایط اقتصادی آلمان، کاهش ارزش دلار در برابر یورو و بهبود رشد اقتصادی چین موجب افزایش قیمت نفت خام شد. عواملی همچون افزایش تولید نفت خام اوپک، افزایش میزان بدهی کشورهای اروپایی، نگرانی در خصوص تصویب بودجه انقباضی آمریکا و چشم‌انداز افزایش عرضه نفت خام عربستان سبب کاهش قیمت نفت خام در این دوره شد.

میانگین قیمت هر بشکه سبند نفتی اوپک در سه ماهه اول تا چهارم ۲۰۱۲ به ترتیب ۱۱۷/۴۰، ۱۰۶/۷۴، ۱۰۶/۵۸ و ۱۰۷/۲۶ دلار و در سه ماهه اول سال ۲۰۱۳، ۱۰۹/۴۹ دلار بود.

در سه ماهه چهارم سال ۲۰۱۲ روند قیمت نفت خام نزولی بود. عواملی همچون افزایش تولید نفت خام عربستان، پیش‌بینی کاهش رشد اقتصادی در اروپا، کاهش تقاضای آمریکا برای فرآورده‌های نفتی و تضعیف ارزش یورو در برابر دلار در این دوره سبب کاهش قیمت نفت خام شد.

نمودار ۴-۲- متوسط قیمت‌های تک‌محموله‌ای برخی از انواع نفت خام طی سال ۲۰۱۲ (بشکه - دلار)

جدول ۴-۶- متوسط قیمت‌های تک‌محموله‌ای (Spot) برخی از انواع نفت خام

(بشکه - دلار)

مشخصات	متوسط سال ۲۰۱۱	سال ۲۰۱۲				متوسط سال ۲۰۱۳
		سه ماهه اول	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه چهارم	
ایران متوسط	۱۰۷/۲۰	۱۱۶/۷۳	۱۰۶/۰۵	۱۰۷/۱۱	۱۰۷/۷۴	۱۰۹/۹۷
سبند نفتی اوپک (۱)	۱۰۷/۴۶	۱۱۷/۴۰	۱۰۶/۷۴	۱۰۶/۵۸	۱۰۷/۲۶	۱۰۹/۴۹
انگلیس برنت	۱۱۱/۳۶	۱۱۸/۴۹	۱۰۸/۳۹	۱۰۹/۶۴	۱۱۰/۰۰	۱۱۲/۵۶
آمریکا WTI	۹۴/۹۹	۱۰۲/۹۹	۹۳/۳۸	۹۲/۱۴	۸۸/۱۰	۹۴/۳۲

ماخذ: بولتن ماهانه اوپک، مه ۲۰۱۳

۱- شامل دوازده نوع نفت خام به شرح سبک عربستان، سبک بصره (عراق)، مری ونزوللا، سبک بونی نیجریه، اس‌سیدر لیبی، سنگین ایران، صادراتی کویت، مارین قطر، موربان امارات متحده عربی، مخلوط صحران الجزایر، اورینت اکوادور و گراسول آنگولا می‌باشد.

۴-۵- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

همکاری‌های اقتصادی و توسعه اختصاص داشت. در پایان این سال کشورهای عضو اوپک ۹۵/۲ هزار میلیارد متر مکعب (معادل ۵۰/۸ درصد) و ایران ۳۳/۶ هزار میلیارد متر مکعب (۱۷/۹ درصد) از ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان را در اختیار داشتند.

در پایان سال ۲۰۱۲، ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان ۱۸۷/۳ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به پایان سال ۲۰۱۱ حدود ۰/۳ درصد کاهش داشت. ذخایر اثبات شده کشورهای غیر اوپک ۹۲/۱ هزار میلیارد متر مکعب بود که ۱۸/۶ هزار میلیارد متر مکعب آن به کشورهای عضو سازمان

جدول ۴-۷- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان

(هزار میلیارد متر مکعب)

پایان سال	درصد تغییر		سهم (درصد)	
	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱
۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲
۱۰۲/۴	۹۲/۸	۹۲/۱	-۹/۴	-۰/۸
غیر اوپک	۱۸/۱	۱۹/۰	۱۸/۶	۹/۳
کشورهای عضو OECD	۹۳/۸	۹۵/۰	۹۵/۲	۵۰/۸
اوپک	۳۳/۱	۳۳/۶	۳۳/۶	۱۷/۹
ایران	۱۹۶/۱	۱۸۷/۸	۱۸۷/۳	۱۰۰/۰
جهان				

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳

۴-۱-۶- تولید گاز طبیعی^(۱)

اوپک با تولید ۶۵۷/۰ میلیارد متر مکعب بقیه تولید گاز طبیعی جهان را به خود اختصاص دادند. ایران نیز با تولید ۱۶۰/۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی دارای سهمی معادل ۴/۸ درصد بود.

در سال ۲۰۱۲، تولید گاز طبیعی جهان با ۲/۲ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۳۳۶۳/۹ میلیارد متر مکعب رسید. کشورهای غیر اوپک با تولید ۲۷۰۶/۹ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی، ۸۰/۵ درصد و کشورهای عضو

جدول ۴-۸- تولید گاز طبیعی در جهان

(میلیارد متر مکعب)

سال	درصد تغییر		سهم (درصد)	
	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱
۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲
۲۵۹۹/۴	۲۶۷۲/۷	۲۷۰۶/۹	۲/۸	۱/۳
غیر اوپک	۱۱۴۸/۲	۱۱۷۴/۰	۱۲۱۱/۵	۳۶/۰
کشورهای عضو OECD	۵۷۸/۸	۶۱۸/۶	۶۵۷/۰	۱۹/۵
اوپک	۱۴۶/۲	۱۵۱/۸	۱۶۰/۵	۴/۸
ایران	۳۱۷۸/۲	۳۲۹۱/۳	۳۳۶۳/۹	۱۰۰/۰
جهان				

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳

۴-۱-۷- مصرف گاز طبیعی

افزایش نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۱۵۸۸/۳ میلیارد متر مکعب رسید که ۴۷/۹ درصد از مصرف جهان را تشکیل می‌دهد. مصرف کشورهای غیر اوپک و کشورهای عضو اوپک به ترتیب به ۲۸۸۲/۷ و ۴۳۱/۷ میلیارد متر مکعب رسید. در این سال مصرف گاز طبیعی ایران ۱۵۶/۱ میلیارد متر مکعب بود.

در سال ۲۰۱۲، مصرف گاز طبیعی در جهان به ۳۳۱۴/۴ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به سال ۲۰۱۱، ۲/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه با ۲/۹ درصد

۱- تولید مورد اشاره در این بخش، تولید تجاری بوده و مقادیر گاز تولید شده را که به مصرف رسیده است شامل می‌شود.

جدول ۴-۹- مصرف گاز طبیعی در جهان

(میلیارد متر مکعب)

سال	درصد تغییر		سهم (درصد)	
	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱
غیر اوپک	۲۸۸۲/۷	۲۸۲۳/۵	۲۷۶۵/۹	۲۷۶۵/۹
کشورهای عضو OECD	۱۵۸۸/۳	۱۵۴۴/۰	۱۵۳۶/۲	۱۵۳۶/۲
اوپک	۴۳۱/۷	۴۰۸/۹	۳۸۷/۱	۳۸۷/۱
ایران (۱)	۱۵۶/۱	۱۵۳/۵	۱۴۴/۶	۱۴۴/۶
جهان	۳۳۱۴/۴	۳۲۳۲/۴	۳۱۵۳/۱	۳۱۵۳/۱

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳

۱- اختلاف بین تولید و مصرف گاز طبیعی عمدتاً مربوط به واردات گاز می‌باشد.

۴-۲- اوپک

ونزوئلا و الجزایر قرار می‌گیرند. اعضای خاورمیانه‌ای این سازمان (شامل عربستان سعودی، ایران، کویت، امارات متحده عربی و قطر) با ۶۱۳/۷ میلیون تن معادل نفت، مصرف بیشتری را نسبت به سایر اعضا (ونزوئلا، اکوادور و الجزایر) داشتند. ایران با ۲۳۴/۲ میلیون تن معادل نفت بیشترین میزان مصرف و عربستان سعودی با ۲۲۲/۲ میلیون تن معادل نفت، دومین رتبه مصرف را در بین کشورهای اوپک داشتند.

۴-۲-۱- مصرف انرژی‌های اولیه

مصرف انرژی‌های اولیه در کشورهای عضو اوپک از ۷۲۴/۸ میلیون تن معادل نفت در سال ۲۰۱۱ به ۷۵۹/۴ میلیون تن معادل نفت در سال ۲۰۱۲ رسید. انرژی‌های اولیه مورد مصرف کشورهای عضو اوپک عمدتاً شامل نفت و گاز طبیعی بود. برق‌آبی و زغال‌سنگ به میزان بسیار محدود مورد استفاده ایران،

جدول ۴-۱۰- مصرف انرژی‌های اولیه اوپک در سال ۲۰۱۲

(میلیون تن معادل نفت)

جمع کل	انرژی‌های تجدیدپذیر	برق‌آبی	انرژی هسته‌ای	زغال‌سنگ	گاز طبیعی	نفت	اعضای خاورمیانه
۶۱۳/۷	۰/۰	۲/۹	۰/۳	۰/۹	۳۲۸/۶	۲۸۰/۸	عربستان سعودی
۲۲۲/۲	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۹۲/۵	۱۲۹/۷	ایران
۲۳۴/۲	*	۲/۹	۰/۳	۰/۹	۱۴۰/۵	۸۹/۶	کویت
۳۶/۴	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۵/۵	۲۰/۹	امارات متحده عربی
۸۹/۳	*	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۵۶/۶	۳۲/۶	قطر
۳۱/۶	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۲۳/۵	۸/۰	سایر اعضا
۱۴۵/۷	۰/۲	۲۱/۴	۰/۰	۰/۲	۵۹/۹	۶۴/۲	اوپک (۱)
۷۵۹/۴	۰/۲	۲۴/۳	۰/۳	۱/۱	۳۸۸/۵	۳۴۵/۰	

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳

۱- عراق، لیبی، نیجریه و آنگولا را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۲- ذخایر نفت خام

ونزوئلا با ۲۹۷/۶ میلیارد بشکه و سپس به عربستان سعودی با ۲۶۵/۹ میلیارد بشکه تعلق داشت. ایران از لحاظ ذخایر نفتی با ۱۵۷/۰ میلیارد بشکه، رتبه سوم را در بین کشورهای عضو اوپک داشت.

در پایان سال ۲۰۱۲، ذخایر نفت خام اوپک به ۱۲۱۱/۹ میلیارد بشکه رسید که نسبت به پایان سال ۲۰۱۱، از رشد ۱/۱ درصدی برخوردار بود. در بین اعضای اوپک، بیشترین ذخایر به

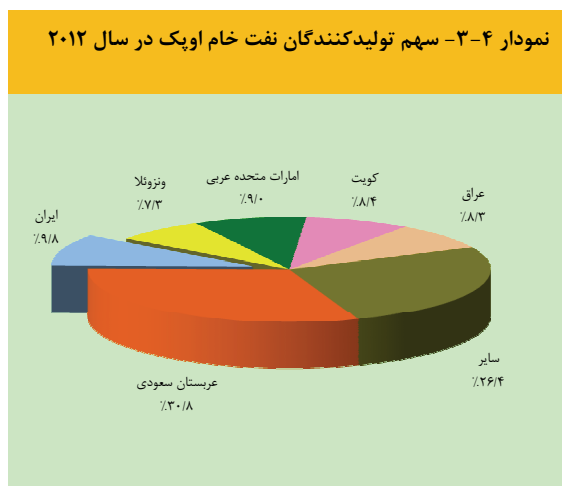
جدول ۴-۱۱- ذخایر اثبات شده نفت خام اوپک

(میلیارد بشکه)

سهم (درصد)	درصد تغییر		پایان سال				
	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲		
۶۵/۷	۶۵/۶	۱/۲	۴/۲	۷۹۶/۱	۷۸۶/۳	۷۵۴/۷	اعضای خاورمیانه
۲۱/۹	۲۲/۱	۰/۲	۰/۳	۲۶۵/۹	۲۶۵/۴	۲۶۴/۵	عربستان سعودی
۱۳/۰	۱۲/۹	۱/۶	۲/۱	۱۵۷/۰	۱۵۴/۶	۱۵۱/۲	ایران
۱۲/۴	۱۱/۹	۴/۸	۲۴/۴	۱۵۰/۰	۱۴۳/۱	۱۱۵/۰	عراق
۸/۴	۸/۵	۰/۰	۰/۰	۱۰۱/۵	۱۰۱/۵	۱۰۱/۵	کویت
۸/۱	۸/۲	۰/۰	۰/۰	۹۷/۸	۹۷/۸	۹۷/۸	امارات متحده عربی
۲/۰	۲/۰	۰/۰	-۳/۲	۲۳/۹	۲۳/۹	۲۴/۷	قطر
۳۴/۳	۳۴/۴	۰/۸	۰/۰	۴۱۵/۹	۴۱۲/۷	۴۱۲/۷	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱/۱	۲/۷	۱۲۱۱/۹	۱۱۹۹/۰	۱۱۶۷/۳	اوپک

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳

نمودار ۴-۳- سهم تولیدکنندگان نفت خام اوپک در سال ۲۰۱۲

۴-۲-۳- تولید نفت خام

در سال ۲۰۱۲، میانگین تولید نفت خام اوپک با ۴/۰ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۳۷/۴ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال تولید اعضای خاورمیانه‌ای اوپک با ۱/۷ درصد افزایش به ۲۶/۸ میلیون بشکه در روز و تولید سایر اعضا با ۱۰/۳ درصد افزایش به ۱۰/۶ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین میزان تولید نفت خام اوپک توسط عربستان سعودی با ۱۱/۵ میلیون بشکه در روز و سهمی معادل ۳۰/۸ درصد صورت گرفت.

جدول ۴-۱۲- تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک (۱)

(هزار بشکه در روز)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲		
۷۱/۶	۷۳/۳	۱/۷	۱۱/۰	۲۶۳۳۸/۴	۲۶۷۹۷/۵	۲۳۷۲۶/۵	اعضای خاورمیانه
۳۰/۸	۳۱/۰	۳/۵	۱۱/۹	۱۱۱۴۳/۸	۱۱۵۲۹/۶	۹۹۵۵/۱	عربستان سعودی
۹/۸	۱۲/۱	-۱۵/۶	۰/۵	۴۳۵۸/۲	۳۶۸۰/۱	۴۳۳۸/۵	ایران
۸/۳	۷/۸	۱۱/۲	۱۲/۹	۲۸۰۱/۱	۳۱۱۵/۰	۲۴۸۰/۰	عراق
۸/۴	۸/۰	۸/۶	۱۴/۴	۲۸۸۰/۲	۳۱۲۷/۳	۲۵۱۷/۶	کویت
۹/۰	۹/۲	۱/۸	۱۵/۸	۳۳۱۸/۷	۳۳۷۹/۷	۲۸۶۶/۵	امارات متحده عربی
۵/۳	۵/۱	۷/۰	۱۷/۱	۱۸۳۶/۴	۱۹۶۵/۸	۱۵۶۸/۷	قطر
۲۸/۴	۲۶/۷	۱۰/۳	-۱۲/۸	۹۶۱۵/۲	۱۰۶۰۷/۱	۱۱۰۲۶/۵	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴/۰	۳/۵	۳۵۹۵۳/۶	۳۷۴۰۴/۸	۳۴۷۵۳/۰	اوپک

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳

۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) نیز می‌باشد.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۱

۴-۲-۴- سقف تولید

در اجلاس یکصد و شصت و یکم اوپک در ۱۴ ژوئیه ۲۰۱۲ در وین، سقف تولید این سازمان بدون تغییر و در سطح ۳۰/۰ میلیون بشکه در روز باقی ماند. در اجلاس یکصد و شصت و دوم که در ۱۲ دسامبر ۲۰۱۲ در وین برگزار گردید نیز سقف تولید مذکور تأیید و تمدید شد.

۴-۲-۵- مصرف نفت

در سال ۲۰۱۲، میانگین مصرف نفت در کشورهای عضو اوپک^(۱) با ۳/۸ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۷/۷ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین و کمترین میزان مصرف نفت اوپک به ترتیب مربوط به عربستان سعودی با ۲/۹ میلیون بشکه در روز و قطر با ۰/۲ میلیون بشکه در روز بود. مصرف نفت در ایران در سال ۲۰۱۲ حدود ۲/۰ میلیون بشکه در روز گزارش شد که ۲۵/۵ درصد از کل مصرف اوپک را تشکیل می‌دهد^(۲).

جدول ۴-۱۳- مصرف نفت کشورهای عضو اوپک (۱)

(هزار بشکه در روز)

	سال		درصد تغییر		سهام (درصد)		
	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۰
اعضای خاورمیانه	۶۳۵۱/۵	۶۱۱۳/۶	۳/۹	۳/۷	۸۲/۱	۸۲/۱	۵۸۹۷/۷
عربستان سعودی	۲۹۳۵/۱	۲۸۳۵/۴	۳/۵	۳/۲	۳۸/۰	۳۸/۱	۲۷۴۷/۷
ایران (۲)	۱۹۷۰/۶	۱۸۷۸/۴	۴/۹	-۰/۴	۲۵/۵	۲۵/۲	۱۸۸۶/۸
کویت	۴۷۶/۳	۴۶۶/۲	۲/۲	۶/۸	۶/۲	۶/۳	۴۳۶/۴
امارات متحده عربی	۷۱۹/۸	۶۹۹/۰	۳/۰	۱۵/۲	۹/۳	۹/۴	۶۰۶/۶
قطر	۲۴۹/۷	۲۳۴/۶	۶/۴	۶/۶	۳/۲	۳/۱	۲۲۰/۱
سایر اعضا	۱۳۸۲/۴	۱۳۳۴/۳	۳/۶	-۰/۶	۱۷/۹	۱۷/۹	۱۳۴۱/۸
اوپک (۳)	۷۷۳۳/۹	۷۴۴۷/۹	۳/۸	۲/۹	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۷۲۳۹/۴

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳

۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هوایی و دریایی، سوخت پالایشگاه‌ها و ضایعات نفتی می‌باشد.

۲- آمار مربوط به ایران بیش از واقع برآورد شده است.

۳- عراق، نیجریه، لیبی و انگولا را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۶- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی اوپک در پایان سال ۲۰۱۲ معادل ۹۵/۲ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به پایان سال ۲۰۱۱، ۰/۲ درصد افزایش داشت. ایران و قطر به ترتیب با ۳۳/۶ و ۲۵/۱ هزار میلیارد متر مکعب، دارای

بیشترین ذخایر اثبات شده گاز طبیعی در بین کشورهای عضو اوپک بودند.

۱- عراق، نیجریه، لیبی و انگولا را شامل نمی‌شود.

۲- براساس آمار دریافتی از وزارت نفت، مصرف نفت در ایران کمتر از ارقام گزارش شده در نشریه آماری BP می‌باشد.

جدول ۴-۱۴- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

(هزار میلیارد متر مکعب)

سهم (درصد)	درصد تغییر		پایان سال				
	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۰		
۸۲/۴	۸۲/۴	۰/۱	۱/۴	۷۸/۳	۷۷/۲	۷۷/۲	اعضای خاورمیانه
۸/۶	۸/۶	۰/۰	۲/۵	۸/۲	۸/۲	۸/۰	عربستان سعودی
۳۵/۶	۳۵/۴	۰/۰	۱/۵	۳۳/۶	۳۳/۶	۳۳/۱	ایران
۳/۸	۳/۸	۰/۰	۱۲/۵	۳/۶	۳/۶	۳/۲	عراق
۱/۹	۱/۹	۰/۰	۰/۰	۱/۸	۱/۸	۱/۸	کویت
۶/۴	۶/۴	۰/۰	۰/۰	۶/۱	۶/۱	۶/۱	امارات متحده عربی
۲۶/۴	۲۶/۳	۰/۴	۰/۰	۲۵/۱	۲۵/۰	۲۵/۰	قطر
۱۷/۶	۱۷/۶	۰/۶	۰/۶	۱۶/۸	۱۶/۷	۱۶/۶	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۲	۱/۳	۹۵/۲	۹۵/۰	۹۳/۸	اوپک (۱)

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳
 ۱- آنگولا و اکوادور را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۷- تولید گاز طبیعی^(۱)

۱۶۰/۵ میلیارد متر مکعب بود که ۲۴/۴ درصد از کل تولید اوپک را شامل می‌شود. قطر نیز با تولید ۱۵۷/۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی و اختصاص ۲۳/۹ درصد از کل تولید اوپک در مقام دوم قرار دارد.

در سال ۲۰۱۲، تولید گاز طبیعی اوپک با رشدی معادل ۶/۲ درصد نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۶۵۷/۰ میلیارد متر مکعب رسید. بیشترین تولید گاز طبیعی اوپک مربوط به ایران با

جدول ۴-۱۵- تولید گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

(میلیارد متر مکعب)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۰		
۷۴/۲	۷۳/۷	۶/۸	۱۰/۰	۴۸۷/۳	۴۵۶/۱	۴۱۴/۸	اعضای خاورمیانه
۱۵/۶	۱۴/۹	۱۱/۴	۵/۲	۱۰۲/۸	۹۲/۳	۸۷/۷	عربستان سعودی
۲۴/۴	۲۴/۵	۵/۷	۳/۸	۱۶۰/۵	۱۵۱/۸	۱۴۶/۲	ایران
۰/۱	۰/۱	-۱۱/۱	-۳۰/۸	۰/۸	۰/۹	۱/۳	عراق
۲/۲	۲/۲	۷/۴	۱۵/۴	۱۴/۵	۱۳/۵	۱۱/۷	کویت
۷/۹	۸/۵	-۱/۱	۱/۹	۵۱/۷	۵۲/۳	۵۱/۳	امارات متحده عربی
۲۳/۹	۲۳/۵	۸/۱	۲۴/۵	۱۵۷/۰	۱۴۵/۳	۱۱۶/۷	قطر
۲۵/۸	۲۶/۳	۴/۴	-۰/۹	۱۶۹/۷	۱۶۲/۵	۱۶۴/۰	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۶/۲	۶/۹	۶۵۷/۰	۶۱۸/۶	۵۷۸/۸	اوپک (۱)

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳
 ۱- آنگولا و اکوادور را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۸- مصرف گاز طبیعی

گردید. مصرف گاز طبیعی اعضای خاورمیانه‌ای اوپک در این سال حدود ۳۶۵/۲ میلیارد متر مکعب (معادل ۸۴/۶ درصد از مصرف کل اعضا) بود که نسبت به سال ۲۰۱۱ به میزان ۵/۲ درصد افزایش داشت.

در سال ۲۰۱۲، مصرف گاز طبیعی اوپک با ۵/۶ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۱۱ به ۴۳۱/۷ میلیارد متر مکعب بالغ

۱- تولید مورد اشاره در این بخش، تولید تجاری بوده و مقادیر گاز تولید شده را که به مصرف رسیده است شامل می‌شود.

(میلیارد متر مکعب)

جدول ۴-۱۶- مصرف گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

اعضای خاورمیانه	سال		درصد تغییر		سهام (درصد)	
	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۱۲
عربستان سعودی	۸۷/۷	۹۲/۳	۵/۲	۱۱/۴	۲۲/۶	۲۳/۸
ایران	۱۴۴/۶	۱۵۳/۵	-۶/۳	۱/۷	۳۷/۵	۳۶/۲
کویت	۱۴/۵	۱۷/۰	۱۷/۲	۱/۲	۴/۲	۴/۰
امارات متحده عربی	۶۰/۸	۶۲/۵	۲/۸	-۰/۶	۱۵/۳	۱۴/۶
قطر	۲۰/۴	۲۱/۹	۷/۴	۱۹/۶	۵/۴	۶/۱
سایر اعضا	۵۹/۲	۶۱/۷	۴/۲	۷/۸	۱۵/۱	۱۵/۴
اوپک (۱)	۳۸۷/۱	۴۰۸/۹	۵/۶	۵/۶	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۱۳
 ۱- عراق، نیجریه، لیبی و آنگولا را شامل نمی‌شود.

۴-۳- ایران

۴-۳-۱- نفت

در سال ۱۳۹۱، میانگین تولید نفت خام کشور در چارچوب رعایت سهمیه تولید تعیین شده از سوی اوپک بود. در این سال متوسط صادرات نفت خام ایران با ۱۱/۳ درصد کاهش نسبت به سال قبل به سطح ۱/۸ میلیون بشکه در روز رسید، اما صادرات فرآورده‌های نفتی با ۱۷/۷ درصد افزایش به ۱۰۴ هزار بشکه در روز بالغ شد. در این سال میانگین تقریبی بهای تک‌محموله‌ای هر بشکه نفت خام صادراتی کشور با ۳/۰ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۰ به ۱۰۷/۷۲ دلار رسید.

در سال ۱۳۹۱، مصرف داخلی فرآورده‌های نفتی به ۱۶۹۲ هزار بشکه در روز رسید. در سال مورد بررسی، مصرف نفت‌گاز و بنزین به ترتیب ۵۷۰ و ۴۴۸ هزار بشکه در روز بود که سهمی معادل ۳۳/۷ و ۲۶/۵ درصد از کل مصرف فرآورده‌های نفتی را تشکیل می‌داد.

۴-۳-۲- برق

در سال ۱۳۹۱، تولید برق کشور با ۳/۴ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۹۰ به ۲۴۸/۲ میلیارد کیلو وات ساعت رسید. از کل برق تولید شده در کشور، معادل ۲۱۴/۷ میلیارد کیلو وات ساعت (۸۶/۵ درصد) به نیروگاه‌های تحت مدیریت وزارت نیرو و ۳۳/۵ میلیارد کیلو وات ساعت (۱۳/۵ درصد) به سایر موسسات (شامل بخش خصوصی و صنایع بزرگ) اختصاص داشت.

در سال مورد بررسی، بیشترین میزان تولید برق توسط نیروگاه‌های گازی و چرخه ترکیبی (۱۱۳/۳ میلیارد کیلو وات ساعت) و کمترین میزان تولید توسط نیروگاه‌های برق‌آبی، دیزلی و بادی (۱۲/۷ میلیارد کیلو وات ساعت) صورت گرفت. در این سال بیشترین نرخ رشد تولید برق به نیروگاه‌های گازی و چرخه ترکیبی با ۹/۸ درصد اختصاص داشت و تولید برق توسط نیروگاه‌های بخاری ۴/۲ درصد کاهش داشت.

۴-۳-۲- گاز طبیعی

در سال ۱۳۹۱، مصرف داخلی گاز طبیعی به ۱۵۲/۰ میلیارد متر مکعب بالغ گردید که نسبت به سال گذشته ۰/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. در سال مورد بررسی، سهم مصرف بخش خانگی، تجاری و صنعتی ۵۴/۷ درصد، نیروگاه‌ها

در سال ۱۳۹۱، صادرات برق کشور به ۱۰/۹ میلیارد کیلو وات ساعت بالغ گردید که نسبت به سال ۱۳۹۰، ۲۶/۰ درصد افزایش داشت. واردات برق نیز با ۳۸/۱ درصد کاهش به ۲/۳ میلیارد کیلو وات ساعت رسید و به این ترتیب، در این سال خالص صادرات برق کشور با ۷۲/۸ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۰ به ۸/۷ میلیارد کیلو وات ساعت رسید. در سال مورد بررسی، برق وارداتی از کشور ترکمنستان تامین شد و حدود ۷۳ درصد از صادرات برق به عراق اختصاص داشت.

در سال ۱۳۹۱، مصرف برق با ۳/۷ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۹۰ به ۱۹۵/۲ میلیارد کیلو وات ساعت رسید. در این سال بیشترین نرخ رشد مصرف برق به بخش روشنایی معابر با ۱۴/۴ درصد اختصاص داشت. رشد مصرف برق در بخش صنعتی ۵/۱ درصد بود. در این سال مصرف برق برای بخش‌های خانگی، عمومی، تجاری و کشاورزی به ترتیب ۴/۳، ۲/۷، ۱/۸ و ۰/۴ درصد رشد داشت. بیشترین سهم مصرف برق مربوط به بخش صنعتی با ۳۴/۴ درصد و سپس بخش خانگی با ۳۱/۵ درصد بود.